

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Štrem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 5 " — "
za četrť leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrť leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah
št. 25.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

K mestnim volitvam.

Še nekaj dni, pa imamo zopet volitve za mestni zbor. Zadnji čez je tedaj, da se delovanje začne. Pa kakošno delovanje? saj nobeden nič ne stori, in vsa skrb leži na ramah dveh ali treh mož. So ljudje, ki se štejejo za vnete narodnjake in bi še radi za kandidate postavljeni bili, pa le tako, da bi drugi zú-nje tekali in delovali, sami pa ne storé stopinje in ne dajo solda za stroške.

Letos bomo menda v vseh treh razredih volili. Res je, da v drugem nimamo dosti upanja do zmage, pa vsaj nasprotnikom mnogo truda in stroškov napravimo, tako da jim za prvi in tretji razred ne bo več toliko moči ostalo, kakor do zdaj, ko so v drugem brez boja zmagovali, naše čete od tega razreda pa so brez koristi počivale. Le pomisli se naj, koliko dela in tekanja imamo mi v tretjem razredu, samo za to, ker nasprotniki kandidate postavljajo, čeravno vedó, da niso v stanu zmagati. Nam pa prizadene prav malo truda in stroškov, kandidate postaviti tudi za drugi razred. Tudi v drugem razredu ni brez vsake nade boj, saj je tam zmirom več narodnjakov, ker narodne volilce iz prvega in tretjega razreda v drugega potiskajo. Če bomo mi tudi v drugem razredu krepko poprijeli, potem jim prestavljanje naših volilcev v drugi razred ne bo nič koristilo. V tem razredu je volilcev 700; volit jih pride pa komaj nekaj čez 200, kjer enoglasno volijo svoje c. k. uradnike in penzioniste. Zaka jim bomo mi zmago tako dober kup puščali! Samo, če mi kandidate postavimo, mora jih

na volišče še enkrat toliko priti; če drugega ni, bodo vsaj izvoščiki (fiakerji) kaj zaslužili, ki so narodni možje.

Kako upanje imamo do zmage? Mislimo, da je nekoliko bolje od lani, ker ni več Lasser minister notrajnih zadev, ampak Taaffe. Če je v Trstu avstrijska stranka zmagala s pomočjo Slovencev, zakaj bi se Slovenci v Ljubljani še vedno smatrali kot kake pošasti, ktere je treba tlačiti! Zdi se, da Taaffe nima toliko predsodkov in praznega strahu pred Slovenci, kakor njegovi predniki, in da se tudi narodnim uradnikom ne bo nič zgodilo, če z nami glasujejo. Čudno bi bilo to: kdor v Trstu s Slovenci glasuje, je lojalen, tukaj v Ljubljani bi bil pa nelojalen! Ali si je mogoče misliti več nesmisel? Narodni agitator je tukaj trn v peti vladne stranke; ko bi se preselil v Trst, zna tam s tistimi načeli še križec dobiti!

V tretjem razredu je naša zmaga gotova, vendar ne smemo rok križem držati, ker ne vemo, če niso nasprotniki že na skrivnem rili, in bi nas znali iznenaditi. V prvem razredu imamo nekaj mož, ki niso ravno sovražniki našega naroda, pa vendar vedno z vladno stranko glasujejo, ker se bojé zamere pri viših krogih. Ti odločijo zmago. Utegnili bi se letos pridobiti, ako se jim pové, da grof Taaffe ni sovražnik ne nasprotnik vedno zvestih Slovencev, in da ne bodo nobenih sitnosti imeli, če narodno volijo. Vse pritiskanje na učitelje izvira le od Stremayera, ki pa ne bo dolgo več minister, ker

se bo po volitvah v državni zbor cela politična sistema presukala in bo grof Taaffe sestavil novo ministerstvo. Cesarski dvor, posebno pa nadvojvoda Albreht dela na to premembo, zato bodo volilci bolj lojalno postopali, ako volijo naše kandidate. Saj je znano, kako ustavoverci cesarja žalijo, ker naspretujejo zaradi Bosne, zato je v dvornih in vojaških krogih velika razdraženost proti ustavovercem. Kdor bo tedaj z nemškutarji volil, se nikakor ne bo prikupil kroni, ne Andrassyju, ne Taaffetu, ampak le dr. Schreyu in dr. Schafferju, pa morda še kakemu moravskemu Fuksu. To se mora ljudem povedati, ker so nekteri taki, da se Slovencev bojé, kakor kuge, in mislijo, da jim nikoli ne bo odpuščeno, če bodo enkrat z nami glasovali.

Če se je v Trstu zatrla lahonska kača, ki je bila toliko mogočna in prevzetna, zakaj bi se v Ljubljani prusijansko = nemškutarska stranka potlačiti ne dala, ki nas sumniči panslavizma, sama pa za Prusijo gori kakor sve-dočijo besede ustavoverca Schönererja. Le na podlagi te hinavščine, da sebe lepe delajo, nas pa kot izdajalce slikajo na Dunaju, le s tem se nemškutarska stranka še po konci drži. Enkrat bo tudi ta laž na dan prišla, in to se bo v kratkem zgodilo, ker je Taaffe sam rekel, da se mu neumno zdi, če se pravi „ustavoverna“ stranka, ker so tudi Slovenci, Poljaki, Dalmatinci itd. ustavoverni, saj spoštujejo postavo. Sovražnik ustave ni nikdo drug, ko takozvani ustavoverci, ker ne spoštujejo ne narodne ravnopravnosti, ne tiskovne svobode, kakor ustava velevala.

Ljubljanske slike.

(Dalje.)

Dijak ali študent (*genius universalis*).

Dijak je testo za vse stanove človeške, iz njega utegne postati veliko, malo ali celo nič, kakoršen je kvas v njem ali kakor more „gor iti“. Potreben je v prvi vrsti profesorjem in učiteljem, vodjem in šolskim nadzornikom, kajti če ni dijaka, ni šol in tudi profesorji ne bi imeli od česa svoje plače vleči.

Rodi se dijaka največ v mestu in okolici, nekoliko pa tudi po kmetih od prav različnih starišev. Meščanskega je zato več, ker je blizo do šole in dozdej meščani še nimajo navade svojih otrok pošiljati na kmete v šolo. Pač pa se godi narobe in to iz lahko umevnih vzrokov. Naš kmetič, učitelj ali karkoli je že zunaj glavnega mesta, se že dolgo časa sam sebi smili, rad bi svojemu sinu privoščil kaj boljšega, nego je on. V tem obziru ga zbada posebno duhovski stan, ta mu je vzor vsega dobrega; dokler je „gospod“ na zemlji, je bel kruh in ni mu treba na polji delati ali gnoja kidati, kedar pa umré, pride v nebesa, kar se pa o „muštarci“ ne vé za gotovo. Zato če le količkaj more, dá enega ali tudi več svojih sinov v mesto v šolo,

„da mu ne bo treba črnega kruha jesti, pri tem pa še težko delati.“ Študirat ga dá le za „gospoda“, kajti ko bi le količkaj mislil, da se mu utegne „skaziti, zvreči“, rajše bi ga poslal k živini na pašo ali dal za hlapca služit.

Tako pride bodoči „gospod“ v kmečki obleki, k večemu v dolgih hlačah, ktere mu je vaščanski krojač vrezal in naredil, v mesto in v varstvo ter oskrbništvu „dijaške matere“, kjer živi prva leta v družini enakih trpinov kakor vojak v kosarni; zvečer je postelja tik postelje, drobnica spi pri tleh v tružici, ki se izpod postelje viših pripelje, in ne more kaj, če večí v svoja nadstropja mu čez glavo lezejo. Pri mizi ima ravno toliko prostora, kolikor je večim prav, in tem služi tudi za postreščka, če ima sam sebe rad in hoče, da se mu ne godí prehudó, kajti pred lasanjem je le v šoli varen doma ne. Njegova „gospodinja“ mu je v vsem mati in večja skrb jej je, da starši dosti in o pravem času plačujejo v denarji ali blagu, kakor da bi bil rejnec presit. Dokler je majhen, ga tika, „oni“ postane še le od pete šole naprej. Snažiti in likati se mora sam, in če za čevlje, da bi bili svitli, nima „biksa“, opravi to tudi pljunek in krtača. Zvečer mora biti z mrakom domá, ker „mati“ že strogo pazi na to, da so

vrata o pravem času zaprta. Večim se v tem obziru nekoliko prizanese, a vendar večnega ključa ne dobé v roke, rajši „mati“ tako dolgo dremlje, da sliši trkanje in gre potem odpret, pa je vselej nevoljna. Če je oče premožen, da more sam „špogati si študenta“, je ta pri gospodinji bolj v milosti; slabše se godi tistemu, ki ima hrano zunaj stanovanja, ker plačuje le golo posteljo in par kvadratnih metrov prostora v izbi.

Tak revež tudi zunaj hiše navadno ni vesel življenja, marsikdaj gre h kosilu s težjo vestjo nego k spovedi ali skušnji. Hrano po hišah imeti ni ravno prijetno, vzlasti če se vsak dan drugje kuha zú-nj. Navadno ima že svoj prostor v kakem kotu ali na koncu miz in je mladim popkom dotične rodovine vselej tuja zver, ki se jim vredna zdi, da jo vsaki pot gledat pridejo in to ne površno, kajti ogleda se vse na njem: nos, usta, ušesa, suknja, hlače, čevlji. Ako so pri hiši odraščene ali rasteče hčere, Bog varuj, da bi prezrl „naš študent“ ponižno odkriti se gospicam, kedar jih zunaj sreča, ali na domu ne rekel vsaki posebej „küß' die hand, gnädiges Fräulein.“ To mu je silno težko, in večkrat je že sit, predno je prvo žlico v usta nesel. Razen tega se mu

Poleg takega političnega razkladanja moramo mi pa tudi bolj energično postopati proti mlačnim Slovencem. Mi jih poznamo nekoliko takih, ki se štejejo za slovenske pisatelje in pesnike, k volitvam si pa ne upajo priti. Za danes jih še ne imenujemo, pa mi bomo že zvedeli, če so prišli volit ali ne; in če ne bodo prišli, bomo našim čitateljem povedali imena takih „vrljih in pogumnih rodoljubov!“ Tudi imamo nekaj takih tičev, ki se celo leto predstavljajo kot Slovenci, pri volitvah jo pa po stranskih vratih na rotovž gori vsekajo, in nemčurje volijo. Takim tudi ne bomo več prizanašali; prav malo se zmenimo za to, če se taki čenči zamerimo ali ne. Če vsak svojo dolžnost stori, upamo, da bo zmaga naša tudi v prvem razredu, in potem je „rotovž naš“.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 4. aprila.

Iz **državnega zbora** smo že poročali, da je poslanec Pfeifer z 38 poslanci iz Kranjskega, Moravskega, Štajarskega in še drugih dežel stavil interpelacijo do denarnega ministra s sledečimi vprašanji: 1) na katero postavno podlago se opira nova naprava davkovskih iztirjevalcev (eksekutorjev) in njih plača? 2) ali je c. k. vlado volja, odpraviti davkovske eksekutorje, pa drugo ekzekutivno vredbo vpeljati, ki je cenejša za davkoplačevalce? 3) Ali ni c. k. finančno opravištvu volja, pri izterjavanju davkov več ozira jemati na čas, kedar so kmetovalci že kaj pridelali in bolj v stanu davek plačati. Naj danes o interpelaciji nekoliko več povemo. Ta interpelacija se opira na čedalje večje siromaštvo med kmetovalci vsled slabih letin, slane, toče, povodinj itd., posebno na Kranjskem in Štajarskem, pa tudi v drugih deželah; dalje navaja ta interpelacija, da je breme, katero se davkoplačevalcem po davkoskih eksekutorjih naklada, silno veliko. Kajti predno je še prva ekzekutivna stopinja določena, mora davkoplačevalec zraven 6 odstotkov zamudnih obresti še za opomin prvih 7 dni za vsak dan po 5 kr., za drugih 7 dni za vsak dan po 10 kr., tedaj skupaj 1 gld. 5 kr. plačati; ta plača ni v nikakoršni primeri

takrat, ko dolg kakega davkoplačevalca le malo krajcarjev znaša. Tako se je zgodilo, kakor interpelaciji priloženi opominski listki kažejo, da so kmetovalci za 4 kr., 4½ kr., 5 kr., 9 kr., 15 kr., 17. kr., 27 kr., 29 kr. itd. davkovskega dolga, morali plačati za eksekutivne stroške po 1 gld. 5 krajc. S tem izterjevanjem naklanjajo davkarije državi čisto nove dohodke. Tako so ta ekzekutivna plačila v kratkem času obstanka davkovskih eksekutorjev znesla, n. pr., na Kranjskem v davkovskem okraji žužemberškem okoli 300 gld., v okraji kostanjeviškem 600 gld., v okraji krškem čez 1000 gld., — na Štajarskem v okraji šentlenartskem okoli 500 gld., v okraji ptujskem čez 1000 gld. Toлика ekzekutivna plačila so pa še tem večje breme kmetijstvu, ker jih kmetovalec mora odrajtati ob času, ko ni še nič pridelal in tedaj tudi nič denarja skupil, s katerim bi mogel plačati.

Govori v državnem zboru so sploh jako zanimivi, in obžalujemo le, da nam prostora primanjkuje, sicer bi jih ponatisnili. Vendar bomo morda v prihodnjih listih kterege iz bolj važnih prinesli. Najhuje je vlado sekal baron Dipauli iz Tirolskega. Bičal je posebno davkarske uradnike in pravil take reči, da so ministrom kar lasje po konci stopili. Finančni minister se je brž za besedo ogiasil, in skušal Dipaulija zavrnuti, češ, da naj to vse dokaže, kar je navedel.

Poslanec Oelz je pa ministra zavrnil, da že vrabci na strehi čivkajo to, kar je Dipauli povedal, zato ni treba še dokazov. Primanjkljaj ne izvira od Bosne, kakor liberalna stranka trdi, bil je že prej tukaj, in v mirnih letih smo že dolg na dolg delali. Ker je moravski Čeh Wurm ostro bičal nemškutarijo na Moravskem in v Šleziji, ter zatiranje tamošnjih Slovanov, stopila sta mu nasproti dva ustavoverca Menger in Haase. Prvi imenuje Wurma denuncijanta, ker je pravil, kako se v Šleziji pruski duh razširja. Potem še reče, da je treba volilni red spremeniti in kmečkim ter mestnim volilcem več poslancev dati, da ne bodo velikoposestniki odločevali pri glasovanju. Haase pa brani šolski svet v Šleziji, da ni prusjašk, ampak avstrijsko-patriotičen. Za slovanske srednje šole se v Šleziji ne čuti nobena po-

treba. (Oho! klici in smeh na desni.) Govornik še nekaj čenča o panslavističnih in velikopoljskih knjigah. Goriški poslanec Vicentini se pritožuje, da so na Goriškem vse srednje šole nemške, čeravno noben drug človek nemški ne zna, ko kak uradnik. S tem se velika krivica godi Italjanom in Slovencem.

Krepko je govoril tudi moravski Čeh dr. Pražak: Najprej biča slabo gospodarstvo ustavoverne stranke. Državne potrebe so narasle od leta 1871, ko je bil še Hohenwart, do zdaj za 75 milijonov. Za Bosno se je dalo le enkrat 100 milijonov, one potrebe pa so vsako leto na vrsti. In ker se liberalci zmirom na vojake izgovarjajo, naj vedo, da so se stroški za vojake v tem času komaj za en milijon pomnožili, kar nič ni proti 75 milijonom. Leta 1874 je bilo 4700 posilnih dražb z izrubljenim dohodkom 12,299.508 gld., leta 1877 pa je bilo že 7981 posestev za 31,795.395 gld. na dražbi prodanih. To je, v treh letih so se posilne dražbe za 70 odstotkov pomnožile. Posestva so se tako pod ceno prodajala, da je 32 odstotkov intabuliranih upnikov moralo vse zgubiti, leta 1877 pa že 43 odstotkov intabuliranih upnikov. Volilna reforma se je uvedla, da bi potlačili z njo one življe, ki so zahtevali samoupravo. S tem pa niso nič dosegli. Čehov niso mogli zvatiti v državni zbor. Mi Moravci smo sicer tukaj, pa smo vendar ene misli s Čehi v kraljevini. Čehi pa ne pridejo, ker vedo, kako malo ljubezni ima ta zbornica do njih, in ker od nje nič dobrega ne pričakujejo.

S silo se duhovi ne dajo vgnati, ampak se le še bolj razburijo. Pred vsem naj se odpravi krivični volilni red, ki je delal do zdaj iz manjšin večine. V notrajnem ministerstvu je velika zmešnjava; mi upamo, da bo novi minister grof Taafe, ki smo ga z veseljem pozdravili, te napake odpravil. Na Moravskem bo našel mnogo uradnikov, ki še deželnega jezika niso zmožni. — Govornik potem še biča naučnega ministra Stremayra, (ki ga tudi mi Slovenci dobro poznamo. — Op. vredn.) in praša, čemu je bila potrebna nemška univerza v Črnovicah, kjer nobenih Nemcev ni; mar bi bili dali Moravcem vseučilišče. Tudi toži, da se na Moravskem še vedno na vse kripilje ponemčuje. Silna krivica je, da Slovenci, Ru-

primeri, da dobi vse dneve tedna le eno jed, n. pr. ričet s kislim zeljem, a drugi teden zopet vsak dan le krompir ali opresno zelje. Tako je zmiraj sit in vendar gre vselej lačen spat. Nekoliko bolje se mu godi, če ima dan za dnevom v isti hiši hrano; nikjer se ne je vsak dan eno in isto in ker se zá-nj posebej ne kuha, dobi vendar vsak dan kaj drugega. Nič kaj obrajtana ni hrana po samostanih, v semenišči in sploh po zavodih, kjer jih veliko pri mizi sedi; ali tako slaba vendar ne more biti, ker se jih ob nji vendar-le veliko izšola.

Kmetiški „študent“ skonca tudi šole ni posebno vesel, učitelj ima prevelik križ z njim — največ zavoljo nemškega jezika, ki se ga tako težko prijemlje, kakor meščoba vode. Je že nekaj posebnega med našim kmetiškim stanom, da še celó popolnoma izraščeni človek ne zna nemški. Kaj pa še le otrok, ki ga oče v ljubljansko šolo prižene! Če ga nemški ogoriš ali mu nemški kaj razkladaš, je ravno tako, kakor da bi mu zvezde kazal. Ali pridnost zmaga vse, če ne gre prenašlo, in tako se tudi fant v čevljih na kveder sčasoma toliko nauči, da razume učitelja, za to je skrbljeno že po izvrstni metodi „riba — fiš, miza — tiš“. Saj se še odrasčeni kmetiški fant, kedar ga utaknejo v cesarsko suknjo, nauči „reksum“ in

linksum, zakaj bi se dijak nemščine ne naučil! Saj je za to časa celih 12 let in če to ni zadosti, se da še ktero vmes. Saj je človeško življenje dolgo, vsaj dosti dolgo za vsacega, da se nauči nemški, če le 30 let živi. In več se od poštenega človeškega življenja vendar ne sme tirjati! Za slovensko življenje je to zadosti.

To velja posebno o dijaku s kmetov, pogledjmo zdaj dijaka v mestu rojenega.

Oče mu je meščan, uradnik, trgovec, obrtnik ali delavec, nekteri je tudi plemenitega stanu, česar pa ni on kriv. Tak dijak v občje pravnevé, kaj se pravi prav za prav študirati. On ima doma vse, česar želi, ni lačen ne strgan, pozimi mu ni treba zmrzovati, ker ga mama v toliko cunj zavije, da ga ni ž njh videdi in se v šolo prišedši komaj olup. Za obleko in hrano mu ni treba skrbeti, vse to dobiva o pravem času, ravno tako mu oče kupi vse knjige in drugo za šolo potrebno ropotijo. Da se pa pri vsi tej obilnosti tudi kaj uči, za to skrbi razen dobrovoljnega učitelja še „štrufar“, ki je večidel viši dijak kmetiškega stanu; tudi nemščina mu ne dela toliko zaprek, kakor kmetiškem, ker se domá govori — če ne nemško, vsaj kolikor toliko „kuheltajč“; razen tega ga učitelj lažje vidi, ker je priden t. j. razume manero in se zna

tako odkrivati, kakor njegov oče, ne pa po kmetiški tako, da sežeš po klobuku, kakor da bi te bila osa pičila. Med kmetiškiimi sošolci ima priimek „škrice“, pa le zavoljo bolj gosposke obleke; drugi priimek „špicelj“ dobi le, če misli, da mora učitelj ali profesor vse zvedeti, kar kdo drug stori v njegovi nenažočnosti. S podučevanjem drugih se mu ni treba ukvarjati, pač pa dobi vzlasti, če je uradnika sin, štipendijo; kmetiški sin je ne dobi tako lahko, je že preveč nevreten, kajti če ne študira slabo, se pa slabo odkriva! štor je štor, najboljši bi bil brez klobuka. Pa to je dobro zá-nj, kajti skušnja uči, da presit konj slabo vozi, in res kmetiški sin bolje študira od gosposkega, čeravno je včasih v šolskem programu za njim. Le ena napaka je pri tem. Včasih se namreč primeri, da mora revnega kmeta sin popustiti šole — ne zavoljo slabega učenja, marveč ker nima o čem živeti. Po tem se zgubi kam za pisarja ali pa tudi po dalji pridnosti postane še več, kakor njegov gosposki sošolec, ki je, čeravno s slabšim spričalom, odgrizel mu štipendijo, brez ktere bi bil morda lažše študiral, kakor oni ž njo. Marsikteri dobrotnik, ki je šolske štipendije ustanovil, bi hodil strašit one, ki jih zdaj oddajajo, če bi mogel iz onega sveta nazaj, kedar bi bilo treba.

sini in Rumunci še nemajo svojih srednjih šol. Vendar se kažejo znamenja, da se bo v kratkem vse presukalo; zato še ni treba obupati.

Vnanje države.

Na dnevnem redu je se vedno vprašanje zaradi **izhodne Rumelije**, kdo bo tam mir delal, kedar bodo Rusi odšli. Govori se še zmirom o mešani okupaciji, pri kateri Avstrija ne sme izostati. Turška vlada je pa razposlala na velevlasti okrožnico, kjer se pritožuje čez Bolgare, kako grdo delajo s Turki, tako da tem že ni več ostanka v Rumeliji. To prav nič ni čudno, če se pomisli, koliko so imeli Bolgari prej pred Turki prestat, in ker vedó, da se jim tudi v prihodnje ne bo bolje godilo, če bo Rumelija pod Turčinom ostala. Zato Bolgari priložnost porabijo, dokler so še Rusi tam, in se maščujejo za štiri-stoletne krivice.

Turčija se brani mešane okupacije, in pravi, da bo sama mir in red delala. Vlasti pa še niso edine, zato se bo najbrž ustaja začela v Rumeliji, prej ko evropski vojaki tje pridejo.

Na **Francoskem** so hoteli narodno skupščino preložiti iz Verzelja v Pariz. Pa proti temu so se mnogi pomislili vzdignili, med katerimi je glavni ta, da bi potem zbor bil v strahu pred Parizom, ki je narodno zbornico teroriziral (s strahom h kakemu sklepu prisiliti skušal). Pariz je preveliko mesto, in Francozi so itak pregorki krvi. Mali Verzelj se še ukroti z vojaki, Pariz pa ne. Tudi bi dežela ne bila zadovoljna, ko bi zbornica Parizu v strahu bila, in tako dostikrat morala prezirati želje poljedelcev. Iz teh uzrokov se je sklenilo, da državni zbor ostane v Verzelju.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 3. aprila. Zmirom se iz močvirja šota ven vozi, dan na dan, voz za vozom; kako se bo mah posušil, če je svet zmirom niži? To bi se moralo prepovedati. Mah je že tako v nekterih krajih niži, kakor je Ljubljana, kako je mogoče, da bi voda odtekla? Če Ljubljano globokeje skopljejo, se bodo hiše za vodo podrle. Če pa naredé drugo

V javnem življenji je dijak, če prav že nosi visoko pinjo na glavi in palčico v roki, po večini vendar zeló pohlevna žival. Le kedar mu v gostilni vino in pivo greben podpré, utegne drugim ljudem neprijeten postati, sam v svoji družbi pa je le vesel. Tudi se je jel preveč že s politiko pečati, prebira politične liste bolj ko svoje šolske knjige, k čemu ga pa večkrat zapelje kak „teutonski“ profesor. Zадnja leta se je šolska disciplina veliko zrahljala, zato vidiš dijaka že kot popolnega moža, ki zahaja v gostilne, društva, gledališče itd. Nekaj take svobode je že prav, ni treba, da bi bil vedno na vrvi kakor človek, ki se plavati uči, ali — „omne nimium nocet“, to čutijo najbolj profesorji sami, ki si pa zavoljo sedanjih šolskih postav ne vedó pomagati.

Po večini je pa „študent“ že odločno naroden, vsaj tisti, ki više sili; tak težko čaka, da bi se oprostil srednjih šol in šel potem na više, od koder še le dobi pravi potni list za daljno življenje — bodi si v duhovskem ali posvetnem stanu.

Čeravno je tu dijak splošno precéj obširno popisan, bo vendar treba ga še nadrobneje ogledati, ker se tudi on deli v več razredov.

(Dalje prih.)

strugo skozi golovec tam pri Lavrici, potem bo Ljubljana tje vdrla, in tukaj bomo brez vode, zakaj, če hoče kaj koristiti, se mora globokeje skopati, nego je Ljubljana. Ravno taka je, če bi cesarski graben globokeje skopali.

Najbolje bi bilo, ko bi se v sredi maha izkopalo jezero. Kar bi se tam prsti izkopalo, to bi se naložilo ob krajih in bregovi bi bili za toliko viši. Kar bi suhega sveta ostalo, po tistem bi se naredili grabni, po katerih bi se voda v jezero odtekala. Pačasi bi se kamen in prst iz Golovca in Krima privražala, in jezero bi se nazaj odganjalo, tako da bi naposled čisto majhno postalo, ravno kar bi ga bilo neobhodno potrebno.

Naj govore naši poslanci, da bo vlada dala en milijon za ta namen.

Iz Kreševa v Bosni, 28. marca.

(Mesto, kraj, ljudstvo, njega pridnost in roko-delstvo.) Malo mestice z 2000 in nekaj prebivalcev leži med visocimi gorami. Ako iz Broda proti Sarajevu potuješ, kreniti moraš v Kiseljaku na desno in dvanajst kilometrov daleč dospeš v jako prijazno mestice. Prebivalci so večinoma katoliki, loči pak katolike od turčinov skozi mesto tekoča voda Kreševa, tako da ima vsak narod svojo obal, samo z razločkom, da so nekteri bogati in mogočni turčini najlepše kraje na naši obali posedli in si v takem kraju napravili konak in dve mošeji. Katoliki imajo lep samostan ali kakor tukaj pravijo „monastir“, kamor se jemljejo mali dečki Bosanci ter notri dovršijo svoje študije in končno postanejo fratri, se ve, da vsak v svojem rojstnem kraju. Ni skoraj dne, da ne bi bil jaz v samostanu, kjer se lahko razgovarjam s fratri posebno s čast. gosp. gvardijanom, kateri mi vsako najmanjšo stvar z veseljem razjasni, namreč, kako je bilo pod Turčinom itd., o čemer pak Vam bom kaj več prilično pisal.

Kraj tukaj, moram reči, je zdrav kakor n. p. na Gorenjskem in sicer v Kropi, ker na prvi pogled, ako bi Kropčana sem postavil, ne verjamem, da bi precej na „plac“ ne hotel iti in tam kje se zaviti proti svoji hiši. Samostan zidan je ravno tako, kakor farna cerkev v Kropi, namreč na konci mestica na hribcu, po ulicah ne čuješ nič družega, kakor same kovače, in ako misliš naprej od samostana iti, moraš se skoraj ustaviti, ker tam je svet že s „plankami“ zabit.

Ljudstvo je tukaj jako delavno, pošteno in bogaboječe; rano v jutro čuješ kovače na pretrganje delati, dekleta s pod robcem skritim fesom na glavi in v hlačah kakor turčinke nosijo drva, oglje in obdelujejo zemljišče poleg hiše. Zjutraj le starci in nekoji kovači ostanejo doma, drugi gredo vsi k prvi maši, in po nji precej k delu. Tudi najdeš tukaj malo fužino ali z jako primitivno mašinerijo, izdeljuje, da imajo kovači dosti blaga za izdelovanje turških kopit in žebeljev. Znamenito je to mestice tudi zaradi tega, ker je to kraj, kjer se je pred več leti največ turčinov pokrstilo in največ katolikov poturčilo in to vselej zaradi ženitve. Ali nekaj let sem je to popolnem prestalo. Pred tremi tedni imeli so pak vendar tukaj lepo svečanost. Neko turško dekle, 20 let staro in ubogih staršev, pokrstilo se je. Kakor sem čul, bila je poprej učiteljica turška in znala koran veči del na pamet. Njena lepota in talent sta znana po celem mesticu in okolici. Zadnje nedeljo zbralo se nas je več Avstrijev z nadserežanom na čelu, kateri jo je med podučevanjem v katoliški veri stražil ter smo jo šli obiskat. Kako je bila vesela in ni se mogla nikdar dosti razgovoriti, vse je hotela od vsacega zvedeti, posebno od turških vojska

jo je interesiralo in obljubil sem jej podati knjigo, kadar se čitati nauči; kako pak sem se začudil, ko mi pové, da že nekoliko umi. Zabavali smo se dolgo v noč in moram reči, da tukove zabave nisem še doživel v Bosni. Njena teta, katero sedaj pri sebi ima, prosila nas je, naj še mnogokrat pridemo, in malo podučimo pridobljeno ovco.

V svoji sredini imamo sedaj tudi biskupa serajevskega, ravno blagoslovi petorico novih patrov. Prihodnjič kaj več. Z Bogom. A—ć.

Domače novice.

V Ljubljani 5. aprila.

(Volilen shod) bo v nedeljo dopoldne ob 10. uri v čitalnici, kjer se bodo postavili kandidati za vse tri razrede.

(Ljubljanska čitalnica) napravi jutri v nedeljo 5. aprila svojim udom „besedo“ po sledečem programu: 1. Tovačovsky — „Žene mrak se“ moški zbor. 2. J. Thalberg — Fantazija iz opere „La straniera“ od Bellini-a, igra na glasoviru gospica Valentina Karinger. 3. Auber — Scena in arija iz opere „Die Stumme von Portici“ za tenor-solo in mešani zbor. Tenor-solo poje gospod Meden, na glasoviru spremljuje gospod Jan. Přibil. 4. Gounod — „Faust“, Potpouri in fantazija za glasovir in gosle, igrata gospica Karingerjeva in gospod Klein. 5. a) Mendelsohn — „Lovska pesem“, b) Bovy-Lysberg — „Valse brillante“, igra na glasoviru gospica Karingerjeva. 6. Lortzing — Scena in arija iz opere „Undine“, za sopran, bariton-solo in mešani zbor. Solo pojeta gospica Marica Orlova in gospod V. Valenta; na glasoviru spremljuje gospod Jan. Přibil. — Začetek ob pol 8. uri.

(Iz seje deželnega odbora dne 28. marcija.) Vodstvu tukajšnje bolnišnice se naroča, naj odboru podá nasvete, kako naj bi se v novi deželni norišnici na Studenci vpeljala režija, to je, dajanje hrane in postrežba bolnim; — posestnikom gledališčnih lóž se pošlje okrožnica, da bi podpisali: ali in koliko hočejo subvencije dati gledališču za prihodnje leto; — odboru za napravo in podporo hiralnice in deklishe sirotišnice v Ljubljani se brezplačno prepusti redutna dvorana na velikončni torek za razstavo in srečkanje darov v podporo omenjenih dveh dobroteljskih zavodov. — Na dotične dopise deželnega šolskega sveta se pritrđi, da se v učiteljsko službo na ljudski šoli v Dvoru pri Žužemberku definitivno postavi Valentin Burnik, v učiteljsko službo na ljudski šoli v Dolenji vasi pri Ribnici pa Anton Ozimek, in da se od vojaščine iz Bosne vrnivšemu se učitelju Kermavnarju v Toplicah pri Zagorji dá 40 gld. podpore iz normalno-šolskega zaklada.

(Vprašanje do g. župana.) Zakaj ne pustite imenika volilcev prepisati, lani ste ga pa dali? Zakaj je letos nedovoljeno, kar je bilo lani pripuščeno? V drugih mestih, in v prejšnjih letih se je imenik volilcev uatislil, da ga je vsak lahko bral; zakaj se zdaj skriva? To je po naših mislih nelojalna volilna zvijača, in od župana bi se smelo zahtevati, da bi bil bolj nepristransk. Več davkoplačevalcev.

(Baharija in revščina.) Naši nemškutarji se tako radi bahajo s svojo inteligenco in kulturo, o narodnih društvih in zavodih pa trobijo po svetu, kako da propadajo. Pretekli teden pa se je zgodilo nekaj, kar njihove baharije prav na nič stavi. Kakor smo že poročali, je bilo ono soboto posvetovanje nekterih ljubljanskih društev o bakljadi, ki se ima napraviti o 25. obletnici poroke cesarjeve in pri kateri bi pevci peli pod oknom deželnega predsednika.

Načelnik tistega „filharmoničnega“ društva, ki v Ljubljani goji samo nemško petje, vit. Fladung je pri tej priliki zahteval, da bi morali čitalnični pevci peti skupaj s „filharmonikarji“, a ne posebej sami. Na vprašanje: zakaj to zahteva, je slednjič rekel: „zato, ker bi mi sami bili preslabi.“ Toraj preslabi so „filharmonikarji“ s svojimi „deutsche Kehlen“, čeravno je med njimi veliko slovenskih grl. Kaj bi še le bilo, ako bi bili čisto sami „nemci“ pri tem društvu! — Se vé, da je dr. Karol Bleiweis kot zastopnik čitalničnega pevskega zbora odklonil temu zboru namenjeno čast, da bi bil le „zur Verstärkung“ pevcev one družbe, in zdaj bodo čitalnični pevci sami zá se peli, „filharmonikarji“ naj se pa ojačijo s svojimi močmi kakor vedó in znsjo. To bodi odgovor „turškemu“ listu, ki je oni dan pisal o nestrpljivosti Slovencev.

(Izdaja cerkvene pesmarice za škofijstvo kranjsko) se je izročila odboru tukajšnjega Cicilijenega društva. Zborovalo se je — kakor „Cerkv. Glasbenik“ v 3. listu poroča — v ta namen in odločil dvojin odsek: eden za vredovanje glasbinnega dela, drugi za vredovanje teksta. V ta dvojin odsek je bilo dosedaj voljenih 24 članov iz raznih krajev. Izdali se bote dve knjigi: priročna knjiga dvoglasno za pevce in ljudi sploh, pa večja knjiga četveroglasno s pred- in poigro za organiste. Te dni nam je došlo od merodajne strani pismo, v katerem nam se obeta, da slavno društvo sv. Mohora hoče skrbeti za izdajo priročne knjige pesmariške, da bode tako hitreje in ceneje prišla med ljudi. Ker se pa v pesmarico ne bodo sprejele le pesmi že natisnjene, temuč tudi take, ki se nahajajo samo med ljudstvom in so že skoraj pozabljene, prosimo v imenu pesmaričnega odbora vse prijatelje cerkvenega in narodnega petja, naj zapisujejo melod je — to je le 1. glas — in tekst takih starih pesmi, ter naj jih pošljejo odboru. Gotovo se bode našel med tem narodnim blagom marsikak biser, čegar izguba bi bila obžalovanja vredna.

(Taki so!) Kakor zvemo, sta v mestnem zboru Pirker in Zhuber (recte Čuber) proti temu glasovala, da bi se Notranjcem kaj dalo. Tedaj Ogrom naj damo, domačim revežem pa ne! Nekaj nemškutarjev je bilo sicer tako političnih, da so glasovali z našimi, tako da bodo Planinci vendar 100 gld. dobili; pa iz tega naj Ljubljanci razvidijo, kaj se pravi nemškutarja voliti: za Ogre, za kakšne nemške „šavšpilarce“ ali „nordpolforarje“ bo zmirom pripravljeno dati iz naših denarjev, za domače reveže pa nima srca. Le volite nemškutarje, prav se vam godi, čemu jih pa volite!

(Velika živina.) Pri mesarju Jož. Černétu v Blatni vasi je videti za 10 kr. velikansk vol, kakoršnega v Ljubljani menda še ni bilo. Težak je 21 centov, meri pa 17½ pesti. Mesar ga je kupil od preč. gosp. Matije Kulavica župnika v Šentvidu pri Zatični za 370 gld. Plemena je švicarsko-noriškega, 5 let star in doma izrejen. Zdaj je pripravljen Ljubljancem za velikonočne praznike. Koliko bo dal mesa, se ne dá natanko preračunati.

(Posnemanja vreden dovtip.) Slavno in tudi drugače znani profesor Heinrich je skoval neko pesem, ktero zdaj sam po 5 kr. prodaja ne le svojim učencem, nego tudi znanecem in nekda jim bivšim učencem. Pri tej razprodaji naleti oni dan na nekega tacega in mu ponudi tudi svoje delo ter reče: „Kupite to vsaj za spominj ná me, ker bom šel tako zdaj kmalo iz Ljubljane!“ Tako ogovorjeni reče brž: „Če je res, da kmalu greste, le dajte sem svojo pesem, kupim še dve.“

Razne reči.

— Razpisi učiteljskih služeb Na Kranjskem. V šolskem okraji Postojnskem: Na Irazredni šoli v Sturiji, učit. služba, l. p. 500 gld. in stanovanje, postranskega zaslužka 200 gld.; krajnemu šl. svétu do 13. aprila. — V šolskem okraji Kamniškem: Na Irazredni šoli v Krašnji, učit. služba, l. p. 450 gld. in stanovanje; krajnemu šl. svétu do 15. aprila.

— Nesreča. V ponedeljek se je peljala žena posestnika Žvokeljna v Ipavi na obiskovanje rodovine s svojo štiriletno hčerko, kar se konja splašita, voz se zverne, žena pade tako nesrečno, da kar mrtva obleži, hlapec je hudo ranjen, da je v smrtni nevarnosti, deklica pa je tudi hudo pobita.

— Velik požar. Dragovanja vas v črnomeljskem okraji je te dni vsa do tal pogorela. Škode je 25 000 gld. in nesreča je tem večja, ker pogorelec nobeden ni bil zavarovan.

— Zabavnik „Deutscher Hausschatz“ je prišel na svetlo 9. snopič, ki obsega: Der König vom Pelvoux. Novelle von K. Tornow (Fortsetzung). — Das Christenthum am Hofe der römischen Kaiser und in den Palästen des Adels während der Jahrhunderte der Verfolgung. Von Dr. Anton de Waal (Fortsetzung und Schluss). — Die Fugger und ihre Zeit. Bildercyclus von Franz von Seeburg (Fortsetzung). — Berliner Chronik. Von Dr. X. — Ein künstlicher Bergsee in Belgien. — Am See. Gedicht von Karl Zettel. — Three card monte. Ein Bild aus den Vereinigten Staaten Nordamerika's von Karl May. — Andreas Hofer. — Ein Ausflug in den Weltraum. — Allerlei. — Pobode pa so: Taufkapelle aus dem 4. Jahrhundert. — Goldgläser. — Grabstein eines Handwerkers. — Bild aus dem Coemeterium des heil. Pontianus. — Marmorsarg aus dem vatikanischen Coemeterium. — Der Dorfschulze, Gemalt von S. Eggert. — Riesen-Kaktus auf der Insel Kuba. Nach der Natur gezeichnet von G. Franz. — Rumänischer Wachtposten Einschleppung der Rinderpest. — Die Einbringung des Seeräubers Klaus Störtebecker in Hamburg im Jahre 1042. Originalzeichnung von Karl Gehrts. — Strasse in Meiringen (vor dem Brande) im Berner Oberland. Originalzeichnung von G. Franz. — Andreas Hofer. — Die Erde von 6 Planeten aus gesehen. 6 Illustrationen. — Esche im Acclimatisationsgarten zu Paris. — Vexirbild. — Vsako leto izide 18. t. j. vsake 3 tedne 1 snopič po 24 kr., in se zamore naročiti v vsaki knjigarni ali pa naravnost po pošti.

— Zabavnik „Alte und Neue Welt“ je prišel na svetlo 10. snopič ki obsega: Aus dem schlesischen Gebirge. V. Ferd. Freiligrath. Aus den Studentenjahren meines Vaters. Einer wahren Begebenheit nacherzählt v. Amara George-Kaufman. Der Oelberg. Von Karl Schnabl Kaplan des Johanniterhospitals in Jerusalem. Culturkämpfer in der Kutte. V. L. Wassermann. Diätetische Briefe. Von Dr. J. A. Schilling. Kreuze und Schwerter. Von J. Schäfer. Editha. Novelle von L. von Erlburg. Märzlieder. Von A. v. H. Angelika Kauffmann. Menschenwitz. Von Franz von Rheine. Schilderungen aus einer münsterländischen Bauerschaft. Von Karl Berthold. Seebad-Abenteuer. Von Wilhelm Bongartz. Allerlei: Ein Segelwagen. Vertrauliche Correspondenz. Haspinger. Denver. — Gutes altes Gold. Unsere Bilder. — Die Hochbahnen in der Stadt New-York. Auch ein Preis-Räthsel. — Podobe pa so: Aus dem schlesischen Gebirge. Orig. Zchg. von H. Merté. — Ruhestätte Maria's. — Das Goldene Thor von

Jerusalem — Gethsemane. — Ein Segelwagen. Nach einer amerikanischen Skizze. — Initiale A. — Angelika Kauffmann. Nach ihrem eigenen Gemälde. — Haspinger predigt den Aufstand. Von Alois Gabl. — Acht Darstellungen aus der Façadenreihe der Pariser Weltausstellung. — Schlussvignette. — „In diesem Zeichen wirst du siegen!“ Nach dem Gemälde von A. de Cerner. — Hochbahnhöfen an der Battery und an der 6. Avenue. — Vsako leto izide 18 snopičev, to je vsake 3 tedne eden z mnogimi podobami in oijnato brezplačno premijo „Leo XIII.“ ali pa „angeljski pozdrav“, ki je vzlasti jako krasna in se more po 24. kr. snopič prejemati v vsaki knjigarni ali pa naravnost po pošti.

Eksekutivne dražbe.

5. aprila: 1. Klančar s Studenca, Pengov iz Pešata, Rancig z Gorenjega Iga, in Zevnik v Ljubljani. 2. Dolinar v Mokronogu. 2. Pintar od sv. Duha v Loki. 2. Kančar iz Kopolj. 2. Adamič iz Ponikev, 2. Jakopič iz Podpeči v Lašičah. 2. Mali iz Gorenjega Tuhinja v Kamniku. 3. Stibil iz Ustja v Vipavi. 1. Ruperčičeve pravice v Ribnici.

Umrli so:

Od 29. do 31. marce: Franc Verčič, del. 29 l., za jetiko. Jožef Reich, hiš. pos. 60 l., vsled slabosti. Lizabeta Škofic, učiteljica 28. l. za jetiko.

Telegrafične denarne cene 4. aprila.

Papirna renta 65.45 — Sreberna renta 65.70 — Zlata renta 77.65 — 1860letno državno posojilo 118 — Bankine akcije 805 — Kreditne akcije 247.20 — London 117.— — — Ces. kr. cekini 5.52. — 20-frankov 9.30.

Denarstvene cene 2. aprila.

Državni fond.	Denar.	Blago
5% avstrijska papirna renta	64.65	65.—
5% renta v srebru	64.85	65.—
4% renta v zlatu (davka prosta)	77.05	77.20
Srečke (lozi) 1854. l.	115.—	115.50
„ „ 1860. l. celi	117.75	118.—
„ „ 1860. l., petinke	127.50	127.75
Premijski listi 1864. l.	152.25	152.75
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	99.50	100.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%	91.50	—
Ogerske po 5%	83.50	84.50
Hrvaške in slavonske po 5%	87.—	88.—
Sedmograške po 5%	77.25	78.—
Delnice (akcije).		
Nacijonalne banke	802.—	804.—
Unionske banke	75.—	75.25
Kreditne akcije	239.—	239.25
Nižoavstr. eskomptne družbe	760.—	763.—
Anglo-avstr. banke	104.—	104.50
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	165.72	166.25
Tržaške „ 100 „ k. d.	118.50	120.—
„ „ 50 „ „ „	61.—	63.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	37.50	38.—
Salmove „ 40 „ „ „	46.75	47.25
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	35.75	36.25
Clary-jeve „ 40 „ „ „	36.50	36.75
St. Genois „ 40 „ „ „	36.—	35.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	30.75	31.25
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	27.—	27.50
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.52	5.55
Napoleonsd'or	9.30	9.33

Poslano.

Častitemu občinstvu naznanjam, da sem vzel v svojo zalogo

dovski gips ali mavec

(Lengenfelder Gips)

iz tiste jame, iz ktere je do zdaj prodajal Janez Janža vulgo Železnik ter ga prodajam po vsakokratni tržni ceni. Za dobro blago sem porok

(1)

Janez Majdič,

trgovec v Kranji na Gorenjskem.